

POKROK PUBL. CO.

vydává POKROK ZÁPADU a místní vydání

V Crete, pro Saline okres, Nebraska; ve Schuyler a Clarkson, pro okres Colfax, Nebraska; ve Wilson, Kas., pro stát Kansas; v Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa; v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota; a v Tyndall, S. D., pro stát South a North Dakota.

PŘEDPLATNĚ:

Pro Spojené Státy\$2.50 Pro Kanadu\$3.75

Zásilky peněžní dějtež se pomocí peněžních poukázek Express Money Orders, bankovních poukázek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise.

Oznamujete-li své přestěhování, udejte starou i novou adresu. Dopisy z kruhů čtenářstva uveřejňujeme ochotně. Musí být slušné, psané bez úmyslu někoho osobně poškodit a podepsány plným jménem, ať již má být v redakci utajeno, anebo v dopise uveřejněno.

POŘÁDEK V ČECHÁCH.

Americký zpravodaj A. R. Decker píše svému listu Daily News v Chicagu o rozmluvě, kterou měl s prezidentem Masarykem. Praví: "Lidé tvrdí, že Masaryk omládl a zhubeněl u porovnání s tím, jak vypadal na dalekém Odysseu, na níž v zájmu své vlasti putoval kolem světa a konečně vítězoslavně vrátil se domů."

"Myslím se, že přes 10,000 Českoslováků bylo rakouským vojenským velitelstvím popraveno. Českoslováci utíkali z rakousko-uherské armády, kdekoliv jen se jim naskytla příležitost, odnášeje sebou důležité věci a vstupovali pak do armád spojeneckých, kdež byli vojáky nejlepšími. Zde doma lid projevoval tentýž zásadní odpor, zadržuje potraviny, peníze a práci, překážkuje úpisu půjček a rozsvěcuje nespokojenost, až mnozí přišli k přesvědčení, že Rakousko bylo tím způsobem poraženo."

"Když jsem dostal slib, že budu mocti mluvit s prezidentem, vylezl jsem na vrch, s něhož ohromný hradičanský zámek vládně nad městem stoječtým. Na ulicích bylo všude plno praporů a všude pospouli obrazy dvou prezidentů, Masaryka a Wilsona, okrášené vkusnými ozdobami. Vstup do hradu byl strážěn několika vojáky s ručnicemi opodál postavenými. Všude pracují dělníci na předělávkách a mimo jiné zřizují moderní topeni, neboť rakouští panovníci již od let tu nebydli."

"Prezident přijal mne demokratickým způsobem a mluvil volně o svém dlouhém vyhnání. "Cheete vědět, jaké jsem měl při příjezdu dojmy", pravil, "ale ty je těžko vyličit, neboť vlastní mi na dojmy nezbylo času. Od té doby, kdy jsem odejel, ustáveně jsem se na tuto chvíli připravoval. V Sibíri zorganizovali jsme armádu, která byla úplně opuštená, až se jí Amerika ujala. Američani byli k ní velice štědrí. Ve Spoj. Státech byl jsem v stavu nečinnosti mnoho pro československou republiku."

"Naším hlavním problémem dnešním jsou otázky hospodářské a na štěstí jsme právě na těch pracovali. Otázka hranic nebo politiky jest vedlejší. Rakousko systematicky po leta pracovalo na naší hospodářské zkáze, Maďaři pak udržovali Slováky v nevědomosti všeho důležitéjšího průmyslu. Museli chodit na práci do Vídně nebo do Pešti. Všecky suroviny, obilí a píce byly nám brány a posílány do Rakouska. Banky byly nuceny upisovat "bondy otroctví", ne "bondy svobody", jako jsou vaše. Naše banky se tomu vyhýbaly jako mohly, ale vzdor tomu přece naši lidé mnoho takových úpisů mají a my se musíme starati, aby jejich ztráty byly co možná nejmenší. Naše finance jsou také velice vážným problémem, který potřebuje rozluštění. Ve skutečnosti náš celý úkol jest čistě hospodářský, do čehož zahrnují i vytvoření nové armády. Amerika slibila nám půjčku, ale byli bychom rádi tak samostatnými jak jen možno."

"Těžko pochopit, jak ohromné práce máme na svých stranách. V

jiných zemích, kde změnili formu vlády, mají ku pomoci aspoň staré, zkušené úředníky. Zde musíme začínati všecko od kořene s novými lidmi a novými problémy, které potřebují k rozřešení nových myšlenek. Ale přece pokračujeme."

"Aspoň jeden hluboký dojem jsem měl, který vám chci sdělit. Byl to nejvyšší možný pořádek, jaký náš lid zachoval. Když jsem přijel, bylo na ulicích aspoň milion lidí, a pořádek udržovala malá hruška Sokolů, ale tak dalece jsem neslyšel o jediném neštěstí. Ten dojem na mne zvláště působí — máme před sebou obrovskou práci, ale spořádaný lid, který jí vykoná."

S CELÝM SRDCEM K SLOVÁKŮM.

Nejkrásnější sny našich buditelů se naplňují. Československá lípa srostla. Na tisíce našich věcí se na ni sletí k práci. Než chvílkami zmocňuje se nás rozchvění. Pravda, srdce nás navzájem mocně k sobě vábí, ale příliš nás oddělovali a oddalovali, po různu jsme rostli. Bude třeba náležitě se starati o důkladné poznání a sblížení. Slováky a Čechy musí k tomu vážně pracovati, abychom si právě jako lidé jedné krve dobře rozuměli. Jsou mezi námi rozdíly, ty však nás nesmí rozdělovati. Čím lépe jich poznáme, tím pevnější bude naše spojení. Necht se nikdo nemýlit. Slováci milují své kmenové zvláštnosti, především krásný jazyk svůj slovenský, a my ušlechtilou lásku tuto musíme plně ctít. Kdo by se domníval, že Slovany poslouchá, bude-li mu posílati jen knihy české, dopouštěl by se osudného omylu. To by ani dost málo nestačilo. My sami musíme rádi a hojně čísti knihy a noviny slovenské. "Rozmanitost v harmonii zachovati", radil z hlubokého přesvědčení dr. Fr. L. Rieger. Nemůžeme to zcela jistě žádati od každého občana československé republiky, ale od veliké části naší inteligence musíme žádati, aby pěstovala studia slavistická. "Budou-li studia slavistická více se vzrhmáti a vnikati do škol a kruhův širších, nebude Slovanům ani potřebí společného jazyka diplomatického, mohou pak užívati každý svého jazyka bez rozpáku, že by si vzájemně nerozuměli." Tak napsal slavista profesor Perwolf roku 1780 v "Naučném Slovníku" Riegrově. A tato slova nutno nejen hluboce do mysli vštěpovati, ale což je hlavně třeba, dle nich jednati. Jazyku nebo nářečí tak se naučiti, abychom jimi dobře mluvili, tak dobře, aby ten, jenž jsou jazykem mateřským, slyšel, jakou úctu k němu máme — je nesmírně těžko. Šťastnější jest naučiti se řeči cizí, než dobře mluvití blízkým nářečím příbuzným. Ale aktivní znalosti jazyka není také nikterak třeba. Aktivní znalosti mluvení je věci hodné a snadnou, zejména pro toho, kdo se učí ve věku pokročilejším. Dostací však úplné znalost passivní: stačí dobře rozumět.

Spisovatel Venceslav Hrubý hájí zde dávná zásady: Slované obceť vesepole každý svým pářečím, jak činivali kdys Řekové: to jest nepřirozenější a též nepřijatější cesta k rozřešení velikého problému. K tomu pak potřebí znalosti slovenčiny pouze passivní. A té lze velmi snadno nabýti. Dnes pospolitost Slovákův, vzájemně naše styky, vždy čilější a nutnější, vybízejí nahlévat, aby každý Slovan, chce-li slouiti vzdělaným, osvojil si alespoň onu passivní znalost řeči bratrských. — Státní správa naší republiky zavěde — doufejme, brzo praktickou srovnávací nauku jazyků slovenských jako povinný předmět do českoslováckých škol středních. Především potřebno abychom my Čechové dobře rozuměli mluvu slovenskou a Slováci zase naši, neboť čím důkladnější bude tato znalost, tím blíží si budou naše srdce a tím intenzivnější společná práce. Krátký čas odstrani vše, co mezi nás po staletí se snažilo nahromaditi cizí násilí.

Česká řeč má jinou výslovnost a má také jiné zákony pravopisné, odehlyné od slovenské. Mezi námi dosud bylo poměrně málo knih, málo novin slovenských. To se musí změnit. I v našich českých novinách dlužno otiskovati statek psané nářečím, neb podřečím slovenským. Naši čtenáři jsou přesvědčeni, že jsme toto své stanovisko již dávno skutkem osvěd-

chovali. Jen obtíž doby válečné se často stavějí dobrému úmyslu v cestu. — Vid. Dělnické Listy.

Strany, které uzavírají mír, by měly zaručiti práva menšinám. V každé zemi by mělo být menšinám dovoleno užívati své řeči a zachovávat svoje zvyky. Dá se souditi, že tam, kde menšiny nebudou utlačovány, že se přizpůsobí většinám a splynou s nimi.

MASARYK.

Přicházeli dnes Masaryk mezi nás již jako prezident naší československé republiky, nemůžeme mu přinésti větší úctu a lásku, než kterou jsme dosud k němu měli. Inspirátor našeho boje, duchovní i faktický vůdce nás, sám symbol a samo stělesnění naší revoluce, nemůžeme nám dnes, jako prezident, býti více, než byl dosud. Dali jsme mu již dávno celou svou duši i celé své srdce a celou svou víru. Můžeme říci, že jest nám stále všim, jako tomu bylo v prvních dnech naší revoluce, a později v jejích kritických obdobích i v dnech úspěchu. Zamýšleli jsme si ho osudovou láskou, která se zrodila v nejtěžších chvílích, když šlo o naše bytí a nebytí, kdy jedině jeho osobnost vzbuzovala naše naděje a byla nám zárukou zítřka. Dnes, kdy všechny naše sny a touhy jsou splněny, kdy vítězný dobojován jest boj, v němž nás vedl, vítáme ho jako prvního našeho presidenta, se srdcem přeplněným radostí a štěstím.

PŘED ČÍM STOJÍ EVROPA.

Korrespondent chicagských Daily News kabeluje svému časopisu: V nynější době jest asi dvacet šest sporů o území v Evropě, nepočítaje tahanie v Asii a Africe, které bude muset mírová konference urovnati. Tyto spory mohou býti takto seřazeny:

- 1. Aalandské ostrovy, které jsou nyní v moci Ruska, budou bezpochyby požadovány Švédskem.
2. Helgoland, nyní německý, bude bezpochyby požadován zpět Anglií, která jej před časem Německu postoupila.
3. Dánsko požaduje vrácení Šlesviku, uloupeného Německem.
4. Belgie se zdá býti připravena požadovati od Holandska provinci Limburk, která nývá jako poloostrov mezi Belgií a Německem, tvořící rušivou hradbu.
5. Luxemburg se bude muset rozhodnout, chce-li být částí Francie nebo částí Belgie nebo neovislý.
6. Francie si přeje neutralisovati levý břeh Rýna.
7. Francie si přeje připojiti Saarskou pánev k Lotrinsku.
8. Itálie se hlásí o část rakouských Tyrol.
9. Itálie a Jihošlované mají mezi sebou ostrou pítku o dalmatské pobřeží, o které se obě strany hlásí jako o své; obě strany se zákopávají naproti sobě tam, kde se jejich linie dotýkají severně od Rjky.
10. Severní Albanie je prohlášována za budoucí část Jugoslavia, Valonské údolí chce Itálie a jižní Albanii požaduje Řecko, kdežto Albanci sami chtějí samostatnost a celistvost své země.
11. Řecko požaduje celou Thracii i s Caíhradem od Bulharů a Turků.
12. Řekové, Srbové i Bulharů si přeji změny hranic v Macedonii a každý z nich chce, aby změna ta byla pro něho příznivá.
13. Jihošlované, jak se zdá, budou se hlásiti o pás země ležící severně k Dunaji východně od Vídně, tak aby měli společnou hranici s Českoslováky.
14. Maďaři protestují rozhořčeně proti nedávno označeným jihovýchodním hranicím Slovenska.
15. Poláci i Čechové i Němci hlásí se o Slezsko.
16. Anektování temevského banátu bylo prohlášeno jak Jihošlovany tak Rumuny a zatím nemají Maďaři úmyslu se ho vzdáti.
17. Rumuni, kteří mají obsazeny Sedmihrady, vyhánějí Maďary.
18. Rumuni a Rusíni bojují mezi sebou o Bukovinu.
19. Bulharů čtí příznivou úpravu hranic v Dobružii.
20. Rumuni mají obsazenu Besarabii, o kterou se také Ukrajinci hlásí.
21. Poláci a Rusíni bojují o východní Itálii.
22. Němci a Poláci bojují o Ponož.
23. Poláci požadují od Pruska údlou Vistuly a přístav Gdánsko.
24. Poláci požadují východní Prusko.
25. Poláci se hlásí o Litvu, která dává přednost samostatnosti.
26. Bolševici vpadli do baltických provincií, které se zdají dávat přednost samostatnosti.
Pro všechny tyto územní problémy byly navrženy rozličné způsoby urovnání. V některých případech jako ku příkladu v případě Luxemburku je rozluštění lehkou věcí — plebscit. V jiných případech jest však velmi těžko rozhodnouti, která strana jest v pravu. V takovém případě navrhuje pan Mowerer, by bylo nejlepší věci odvolati z krajin takových vojáky odepřely učiniti, mělo by tam býti posláno vojsko spojenecké, aby vymáhalo neutralitu. Jakmile by byl zaveden pořádek, měl by býti velmi pozorně proveden plebscit, aby se zjistilo, co si přeje většina obyvatelstva. Konečně rozhodnutí mělo by býti založeno nejenom na pránu lidu, ale také na ho, spořádaných potřebách, tak aby se kraje navzájem doplňovaly a byly pokud možno soběstačnými.

LÁSKA ČI VÁŠEN.

Mnozí bývají tak zmanění zárem a lesem vášně, že považují ji za pravou lásku, píše Arthur L. Salmon. Nemůže býti většího obmyslu. Vášen není láskou, ačkoli může býti její podstatou. Lásky je obsaženější a trvalejší — i vzácnější. Lidé mohou po dny, týdny, ba i měsíce býti ovládnáni vášní a doby takové mohou míti dalekosáhlého vlivu na jich štěstí nebo neštěstí, avšak vášně vždy je episodou, náladou. Pravá láska je stálou. Láidská řeč nedostatečně vyjadřuje jemné odstíny, jež mohou působiti velké rozdíly v lásce. Slovo láska označuje lásku rodičovskou tak jako lásku milenečnou, označujeme jím náklonnost mezi přáteli a styky mezi sourozenci. A příliš často označujeme jím vášně, jež vzplne, trýzní a plápolá, i zhasne a zanechá pouhý popel. Vášně taková, ovládající, pánovávající, nálehavá, býva vynášená a velebena básníky a romanopisci, a mnozí proti považují, že znamená celý život. Zatím netvoří ani trvalou podstatu naší existence. Je snad málo lidí, jež by plamene toho nepoznali, naproti tomu jest jich mnoho, kdož vášni neprojdou ku lásce právě, ušlechtilé. Svad každý z nás vidíme mezi svými známými příklady lásky falešné, vášně. Vidíme, jak domnělá láska vyprehá a zbyde lhostejnost, či dokonce odpor. Vášně má své místo jako součástka lásky mezi mužem a ženou, ale nespůsobívá lásku takovou na ničem jiném, koneč nešťastně. Ti, kdož hodlají vstoupiti v manželství, měli by čísti jistotně, je náklonnost jejich není ponuřejší. Stává se sice, že lidé středních let berou se hlavně proto, aby měli domov a společnost i opatření jenom druhého. A manželství taková mohou býti šťastna, neboť v letech těch klid a spokojenost znamenají štěstí. I takové manželství je lepší než manželství, založené pouze na vášni, a býva zpravidla šťastnější. Léč žádný mladý člověk nespokojil by se s klidným smířením se s osudem, když v mládí toužilo po lásce vášnivě. Když lidé byli dokonalými, mohli bychom nalháti, aby každý snatek byl rovněž dokonalým, na hluboké sleetné lásky založeným. Ale bohužel, — většina z nás musí se spokojiti s údellem menším a musíme na své štěstí ve hře života sázeti. Většina z nás pozná vášně, ne každá pravou lásku. Tímto nemyslíme lásku matky nebo otce pro dítě, aneb lásku dítěte k rodi-

čím, kteráž jest dosti obyčejnou, a jako mnohé věci obyčejné i velice krásnou. Lásky ta může mnoho nahraditi v nešťastném manželství. Ba, není na světě lásky trpělivější a obětavější, nežli lásky otevské, mateřské, ale kdo tvrdí, že ona jest jedinou pravou láskou, pouze ji přirovnává s vášní, zapomínaje, že skutečně stává trvalá a obětavá láska mezi lidmi rodem nespřízněnými. Ano, pravá láska mezi mužem a ženou, tak nežná, trvalá a obětavá jako láska otce a matky, je bohužel velice vzácnou, tak že mnozí v ní ani nevěří, avšak existuje a býva zářným příkladem lidského štěstí. Neboť pravá láska obohacuje každým směrem, není úzkoprsou a sobeckou, ba krutou jako vášně, nýbrž vysílá paprsky světla na všechny strany a žehná všem, kdož s ní ve styk přicházejí.

My českoslovenští vojáci vidíme našeho presidenta ještě s jině stránky, s které příští pokolení nebude mocti ho tak oceniti, jako my. Vidíme v něm především prvního vojáka československého. Vidíme v něm dále milovaného otce a náctele, draheho vůdce, v něhož jsme věřili přímo fanaticky a jehož pohné jméno dovedlo zaplašiti obavy i pochybnosti, zlobu i trpkost. Tím byl námi tak nenahraditelný: Ukázal cestu, sám jí šel a vedl nás. Byl nám vzorem bez poskvrny svým idealismem i demokracií, svou vírou a silným, mužným svým klidem za nejtěžších poměrů. Šel s námi i dodával svým slovem víry pohybujičím, vzprimoval slabé. Jak se to bojovalo a pracovalo, při myšlence, že on je vůdce, že on pracuje s námi a za nás! Ano, takto nám byl Masaryk nejbližší, takto jsme ho zapali navždy ve své srdce! Věděli jsme vždy, že, byt sebe dál od nás, svým duchem je vždy s námi. To vlilo v duši klid, to dodalo sílu vytrvat a zvítěziti. A tak, jako nám tehdy byl zárukou, že naše věc je v dobrých rukou, že dočilem svého, tak dnes jako první prezident československé republiky, je nám zárukou nového života v našich zemích, lepší budoucnosti Čech i Slovenska. — L. Plecháč v Československé Samostatnosti.

M'KELVIE UJAL SE ÚRADU GUVERNERA NEBRASKY

Nová státní administrace byla odpřísáhnuta do úradů.

Lincoln, Neb., 10. ledna. — Samuel Roy McKelvie z Lincoln převzal včera odpoledne úrad guvernera státu Nebraska z rukou K. Neville, odstoupivšího guvernera. Přisaha jeho, jakož i jiných členů státní administrace, přijata byla soudím Morrissem od nejvyššího soudu státního v přítomnosti členů obou zákonodárných domů a mnohých možností obecenstva, jež zaplnilo galerii.

Noví členové státní administrace, kteří ujali se véra svých úradů, jsou S. R. McKelvie, guverner; P. A. Barrows, mistoguverner; G. W. Marsh, auditor; Dan Cropsey, pokladník; D. M. Amsterry, sekretář; Clarence A. Davis, generální návladní, a Dan Swanson, pozemkový komisař. — W. H. Clemmons, který znovu byl zvolen státním školodžorcem, jest nemočen a nemohl se podíleti na inauguraci. Administrace státu přišla po desíti letech opět do rukou republikánů, vyjímaje nestraných úradů.

Při inauguraci, jak je zvykem, pronesli řeči odstoupivší i nový guverner. Neville ve své řeči naznačil, jaké zákonodárství je třeba státu našemu a McKelvie ve svém poselství šel do dalších podrobností. Obě řeči byly přijaty potleskem. Oba mluvili ve prospěch brzkého svolání ústavodárné konvence, schválení národní prohibice, opatření pro ženské hlasovací právo a americanisaci přistěhovačů prostřednictvím škol.

Neville odporučoval, aby opatření pro znovuzřízení státní gardy ponecháno bylo do rozhodnutí federální vlády o vojenské zásadě. Guverner McKelvie je pro trvání této gardy jako branné moce, jež použito bylo by toliko proti vojenskému nepříteli a pro organizaci státní policie, které použito bylo v případě nepokojů. McKelvie mezi jiným odporučil akci za účelem zřízení nového kapitulu, zákony k povzbuování kooperativních organizací farmářských za účely tržními a svěpomočnými, zlepšení venkovských škol, úpravy daní v tom smyslu, aby více platil v místě nebydlící majitel neproduktivních pozemků a zejména ten, kdo obdělává svůj pozemek, a zákony za účelem dobrých cest.

Bolševici zatklí vyslance Švýcar

Helsingfors, 10. ledna. — Poslední členové dánské vyslanectví z Ruska sem přijeli. Bolševické autority nařídily jejich zadrženi, dokud nebude dovoleno bolševickým zástupcům v Dánsku opustiti zemi. Přiděleni, Kielsen a Berg, oznámili, že švýcarský vyslanec Odier byl zatčen bolševiky, podřážděnými vypuzením bolševických zástupců ze Švýcarska. Sdělili, že Troeký je nesmířitelný revolucionářem, oddaným myšlenkám diktatury proletariatu, kdežto Lenin je nakloněn vyjednávání se spójenci a mír. Skutečným diktátorem, vlastně diktátorkou, jest jakási Jakobová, 22 roků stará žena, jež je náčelnice výboru k potírání protirevoluce. Ukutnost její je předmětem všeobecného odsovování. Počet obyvatelstva Petrohradu klesl na 800,000, počítaje v to také rudy gardy.

